

Konstitutionsutskottets betänkande 2021/22:KU8

Sekretess hos den kommission som fått i uppdrag att granska arbetet med att uppnå frigivning av två svenska medborgare utomlands

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till ändring i offentlighets- och sekretesslagen.

Förslaget innebär att uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden ska omfattas av sekretess hos den kommission som fått i uppdrag att granska regeringens, Utrikesdepartementets och utlandsmyndigheternas arbete med att uppnå frigivning av Dawit Isaak och Gui Minhai.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 15 december 2021.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen.

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:30 Sekretess hos den kommission som fått i uppdrag att granska arbetet med att uppnå frigivning av två svenska medborgare utomlands.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden.....	5
Sekretess hos den kommission som fått i uppdrag att granska arbetet med att uppnå frigivning av två svenska medborgare utomlands	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Sekretess hos den kommission som fått i uppdrag att granska arbetet med att uppnå frigivning av två svenska medborgare utomlands

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:30.

Stockholm den 11 november 2021

På konstitutionsutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Hans Ekström (S), Ida Karkiainen (S), Lars Jilmstad (M), Per-Arne Håkansson (S), Per Schöldberg (C), Mia Sydow Mölleby (V), Ida Drougge (M), Fredrik Lindahl (SD), Laila Naraghi (S), Tuve Skånberg (KD), Daniel Andersson (S), Tina Acketoft (L), Mikael Strandman (SD), Anna Sibinska (MP), Erik Ottoson (M) och Lars Andersson (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I proposition 2021/22:30 Sekretess hos den kommission som fått i uppdrag att granska arbetet med att uppnå frigivning av två svenska medborgare utomlands föreslår regeringen att riksdagen antar det förslag till ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som lagts fram i propositionen. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen (s. 5) finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om proposition.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår i propositionen en ändring i offentlighets- och sekretesslagen som innebär att uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden ska omfattas av sekretess hos den kommission som fått i uppdrag att granska regeringens, Utrikesdepartementets och utlandsmyndigheternas arbete med att uppnå frigivning av Dawit Isaak och Gui Minhai.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 15 december 2021.

Utskottets överväganden

Sekretess hos den kommission som fått i uppdrag att granska arbetet med att uppnå frigivning av två svenska medborgare utomlands

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen. Ändringen innebär att sekretess ska gälla hos den kommission som fått i uppdrag att granska arbetet med att uppnå frigivning av två svenska medborgare utomlands för en uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

Bakgrund

Den 10 juni 2021 beslutade regeringen, i enlighet med ett tillkännagivande från riksdagen, att tillsätta en kommitté i form av en kommission med uppdrag att granska regeringens, Utrikesdepartementets och utlandsmyndigheternas arbete med att uppnå frigivning av Dawit Isaak och Gui Minhai (bet. 2020/21:UU7, rskr. 2020/21:160, dir. 2021:40). I kommissionens uppdrag ingår, förutom att hämta in information från Utrikesdepartementet och utlandsmyndigheterna, att vända sig till anställda vid departementet som är eller har varit involverade i de två konsulära ärendena, anhöriga till de två frihetsberövade, andra utrikesförvaltningar, enskilda organisationer och liknande för att söka relevant information. Kommissionen (UD 2021:01) ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 mars 2022.

Propositionen

I propositionen konstaterar regeringen att de uppgifter som kommer att hanteras i kommissionens verksamhet bara till viss del kan skyddas av de bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen som är tillämpliga hos en undersökningskommission. De uppgifter som bedöms sakna ett adekvat sekretesskydd är uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. För att enskilda ska kunna känna trygghet i kontakterna med kommissionen och för att skydda uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden bör enligt regeringen sekretesskyddet för sådana uppgifter hos kommissionen förstärkas.

När det gäller frågan om hur starkt detta sekretesskydd bör vara framhåller regeringen att sekretessen bör gälla med ett s.k. rakt skaderekvisit, vilket innebär att det ska råda en presumtion för offentlighet.

Enligt regeringens förslag införs sekretessregleringen i den befintliga bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen om sekretess för en uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden hos två angivna undersökningskommissioner. För sekretesskydd krävs att det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs. Tillämpningsområdet är begränsat till uppgifter som förekommer i kommissionens verksamhet för granskning.

Regeringen anser vidare att den tystnadsplikt som följer av den föreslagna bestämmelsen inte bör ha företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter.

Därutöver saknas enligt regeringen anledning att införa bestämmelser som bryter föreslagen sekretess.

Enligt regeringen är det angeläget att kommissionen kan fullgöra sitt uppdrag så snart som möjligt, och därför föreslås att ändringen i offentlighets- och sekretesslagen ska träda i kraft redan den 15 december 2021.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom de överväganden som redovisas i propositionen och anser därför att riksdagen bör anta regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:30 Sekretess hos den kommission som fått i uppdrag att granska arbetet med att uppnå frigivning av två svenska medborgare utomlands:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 42 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

42 kap.

9 §¹

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden hos

1. kommissionen för granskning av de svenska säkerhetstjänsternas författningsskyddande verksamhet i dess verksamhet för sådan granskning, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men, *eller*

2. kommissionen för utvärdering av nationell krishanteringsförmåga med anledning av naturkatastrofen i Asien i dess verksamhet för sådan utvärdering, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

1. kommissionen för granskning av de svenska säkerhetstjänsternas författningsskyddande verksamhet i dess verksamhet för sådan granskning, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men,

2. kommissionen för utvärdering av nationell krishanteringsförmåga med anledning av naturkatastrofen i Asien i dess verksamhet för sådan utvärdering, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs, *eller*

3. *kommissionen för granskning av regeringens, Utrikesdepartementets och utlandsmyndigheternas arbete med att uppnå frigivning av två svenska medborgare i utlandet (UD 2021:01) i dess verksamhet för sådan granskning, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.*

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 15 december 2021.

¹ Senaste lydelse 2009:612.